

Setan lausunto liittyy valtionneuvoston tiedonantoon yhdenvertaisuudesta, tasa-arvosta ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kysymys 1 (Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelma)

Rasismi on Suomessa merkittävä ihmisoikeusongelma, jonka vastustamiseksi tarvitaan pitkäjänteistä työtä. Rasismi näkyy sekä yksittäisinä rasistisina tapahtumina että rasistisina rakenteina. Sitä vastaan tulee tehdä aktiivista antirasistista työtä. Vuosille 2021-2023 laaditun Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelman tavoitteet ovat edelleen relevantteja ja vielä tarvitaan työtä niiden kaikkien saavuttamiseksi. Työtä tulisi jatkaa jo tehdyn pohjalta ja huomioiden kehittämistarpeet. On tärkeää, että toiminnassa huomioidaan moniperusteista syrjintää kokevat henkilöt, kuten rodullistetut sateenkaari-ihmiset.

Seta katsoo, että hallituksen tulee laatia uusi tavoitteellinen ja konkreettinen antirasistinen toimintaohjelma ja varmistaa riittävät resurssit sen toimeenpanoon. Uuden toimintaohjelman laatimiseksi tulee arvioida vuosina aiemman toimintaohjelman toimeenpanoa ja tuloksia. Toimintaohjelman laatimiseen tulee osallistaa laajasti kansalaisyhteiskuntaa ja varmistaa, että kuullaan heitä, jotka rasismia kokevat.

Lisäksi Seta peräänkuuluttaa toimia rasistiseen ja muuhun syrjivään vihapuheeseen ja -rikoksiin puuttumiseksi. Vihapuhe tekee tilaa viharikoksille ja mm. heikentää vihapuheen kohteeksi joutuvien hyvinvointia ja rajoittaa heidän osallistumismahdollisuuksiaan yhteiskuntaan. Viharikokset vaarantavat henkisen ja fyysisen turvallisuuden ja aiheuttavat turvattomuutta niiden kohteena olevassa ryhmässä. Vihapuheen ja -rikosten aliraportointi on yleistä ja pääsy oikeussuojaan heikkoa. **Suomessa tulee tehostaa vihapuheen ja -viharikosten vastaisia toimia huomioiden kansainvälisten ihmisoikeusmekanismien suositukset sekä turvaamalla työn jatkuvuus riittävällä resursoinnilla.**

Kysymys 3 (yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja syrjimättömyyden edistäminen)

Suomi saa toistuvasti kansainvälisiltä ihmisoikeusmekanismeilta huomautuksia ja suosituksia teemoista, kuten rasismi, vihapuhe ja vähemmistöjen oikeudet. Hallituksen tulisi varmistaa, että suositukset toimeenpannaan tehokkaasti ja aiheesta keskustellaan sekä valtioneuvostossa että eduskunnassa. **Seta katsoo, että Suomeen tarvitaan pysyvä mekanismi, jossa niin valtioneuvosto kuin eduskunta käsittelevät säännöllisesti ihmisoikeusvalvontaelinten suositusten toimeenpanoa.**

Seta kiinnittää huomiota tarpeeseen puuttua sateenkaari-ihmisten oikeuksien loukkauksiin ja syrjintään. Seta peräänkuuluttaa hallitukselta systemaattista, tavoitteellista ja konkreettista työtä sateenkaari-ihmisten oikeuksien vahvistamiseksi. Suomeen tarvitaan **erillinen sateenkaaripoliittinen toimintaohjelma, jossa määritellään konkreettiset toimenpiteet seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen hyvinvoinnin ja yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi eri elämänalueilla.** Kiireellisesti tarvitaan myös **lainsäädäntötoimia** kuten **intersukupuolisten lasten kehollisen koskemattomuuden turvaaminen** kieltämällä ilman lapsen tietoista suostumusta tehtävät sukupuolipiirteitä muuttavat leikkaus- ja hormonihoitot, **sukupuolen juridisen vahvistamisen mahdollistaminen alaikäisille** ja kaikkien **seksuaaliseen suuntautumiseen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun kohdistuvien muutospyrkimysten (ns. eheytystoiminta) kieltäminen.** ([Ks. toimet sateenkaari-ihmisten ihmisoikeuksien vahvistamiseksi.](#))

Seta ry

Kerttu Tarjamo

pääsihteeri